

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 4398/2021
31.05.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужилаца АА и ББ, обоје из ..., законских наследника првобитно означеног тужиоца ББ, чији је пуномоћник Соња Хаци-Борјановић, адвокат из ..., против туженог „ДДОР Нови Сад“ адо Нови Сад, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужилаца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 571/2021 од 20.04.2021. године, у седници већа одржаној дана 31.05.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужилаца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 571/2021 од 20.04.2021. године.

Образложење

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 571/2021 од 20.04.2021. године, ставом првим изреке, жалба тужилаца је усвојена, па је пресуда Основног суда у Новом Саду П 12747/19 од 16.01.2020. године укинута. Ставом другим изреке, тужбени захтев тужилаца којим се тражи да се обавезе тужени да им на име накнаде материјалне штете због изгубљене зараде покојног ББ, за период од 01.03.2010. године до 01.02.2019. године исплати укупан износ од 5.300.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 01.02.2019. године до исплате, као захтев којим су тражили да им тужени на име накнаде материјалне штете због изгубљене зараде пок. ББ за период од 01.02.2019. године до 01.01.2020. године на име главнице исплати укупан износ од 275.000,00 динара са законском затезном каматом на сваки месечни износ од 25.000,00 динара, почев од доспелости, сваког 01. у месецу, као и захтев да им тужени накнади трошкове поступка са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, одбијен. Ставом трећим изреке, обавезани су тужиоци да туженом накнаде трошкове поступка у износу од 54.400,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијени су захтеви странака за накнаду трошкова

жалбеног поступка. Ставом петим изреке, упућује се првостепени суд да одлучи о захтеву тужиоца АА за ослобађање од плаћања судских такси.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиоци су благовремено, преко пуномоћника, изјавили ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 3. Закона парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр: 72/11, ... 18/20) Врховни суд је оценио да ревизија није основана.

У поступку доношња побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни друге битне повреде одредаба парничног поступка из члана 407. став 1. ЗПП, због којих се ревизија може изјавити. У поступку по жалби другостепени суд није пропустио да примени, нити је неправилно применио одредбе процесног закона, што је било или је могло бити од утицаја на законитост и правилност побијане пресуде.

Наиме, ради отклањања битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 4. ЗПП начињене од стране првостепеног суда другостепени суд је правилно поступио примењујући одредбу члана 383. став 4. ЗПП када је заказао главну расправу, одлучио о жалби и захтевима странака, обзиром да је у истој парници првостепена пресуда већ једанпут била укинута, због чега је указивање на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 407. став 2. тачка 2. од стране другостепеног суда неосновано као и указивање на битну повреду из члана 374. став 2. тачка 10. ЗПП – да је већ правноснажно одлучено о приговору исцрпљености суме осигурања туженог, који наводи су истицани и у жалбеном поступку, а цењени су од стране другостепеног суда као неосновани, за шта су дати детаљни и правилни разлози, које прихвата и на које упућује и овај суд.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су правни следбеници сада пок. ББ, првобитно означеног тужиоца у овој парници, који је преминуо у току жалбеног поступка, а пре одржавања расправе пред другостепеним судом. Сада пок. ББ је дана 05.05.1992. године повређен у саобраћајној незгоди и услед задобијених повреда претрпео је материјалну и нематеријалну штету. Пресудом Општинског суда у Новом Саду П 10501/92 од 21.09.1993. године, пресудом Општинског суда у Новом Саду П 4333/94 од 24.03.1995. године, пресудом Општинског суда у Новом Саду П 372/99 од 25.10.2005. године и пресудом Општинског суда у Новом Саду П 7164/07 од 03.06.2008. године, тужиоцу је досуђена накнада нематеријалне штете. Пресудом Општинског суда у Новом Саду П 7164/07 од 03.06.2008. године, тужиоцу је досуђена накнада нематеријалне штете, затим материјалне штете на име изгубљене зараде за период до 2007. године и накнада на име новачне ренте, у ком делу је наведена пресуда одлуком Окружног суда у Новом Саду Гж 5714/08 од 14.05.2009. године преиначена и захтев тужиоца за исплату ренте одбијен, због усвојеног приговора застарелости потраживања овог вида штете. Тужиоцу је пресудом Основног суда у Новом Саду П 3560/2010 од 24.05.2010. године досуђена

накнада на име изгубљене зараде за период од 01.12.2007. године до 31.03.2010. године. Лимит суме осигурања на дан штетног догађаја 05.05.1992. године износио је 10.000.000,00 тадашњих динара. Дисконтовањем износа главнице од датума исплате извршених до дана штетног догађаја 05.05.1992. године, тужени је исплатио на име главног дуга, без камата и трошкова новчане износе по правноснажним пресудама сада пок. ББ, али и ВВ, лицу која је претрпела штету проузроковану истим штетним догађајем и од истог туженика. Имајући у виду досуђене износе накнаде материјалне и нематеријалне штете по наведеним пресудама ББ и исплату извршену ВВ, дисконтовани износи извршених исплата од стране туженог на дан штетног догађаја 05.05.1992. године износи 19.263.616,80 тадашњих динара по збирним коефицијентима ревалоризације, односно 19.240.175,72 тадашњих динара по месечним коефицијентима ревалоризације. Како је сума осигурања на дан штетног догађаја 05.05.1992. године износила 10.000.000,00 тадашњих динара, то је исплатама главнице, сума осигурања исцрпљена са 192,63% односно 192,40%, а уколико би се дисконт вршио применом коефицијента раста цена на мало за фебруар 1994. године, тада би проценат исцрпљености суме осигурања износио 9,43%.

Код тако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је правилно закључио да је тужбени захтев тужилаца неоснован, због исцрпљености суме осигурања, па је правилном применом одредаба чланова 940. и 941. Закона о облигационим односима и члана 93. Закона о основама система осигурања имовине и лица („Службени лист СФРЈ“ број 17/90, 82/90 и „Службени лист СРЈ“ број 31/93) који је важио на дан штетног догађаја, одлучио као у изреци побијане пресуде, а за своју одлуку дао је ваљане, јасне и детаљне разлоге које прихвата и на које упућује и овај суд.

Одредбом члана 940. ЗОО прописано је да у случају осигурања од одговорности, осигуравач одговара за штету насталу осигураним случајем само ако треће оштећено лице захтева њену накнаду (став 1.); осигуравач сноси, у границама своте осигурања, трошкове спора о осигураниковој одговорности (став 2.).

Одредбом члана 941. ЗОО прописано је да у случају осигурања од одговорности, оштећено лице може захтевати непосредно од осигуравача накнаду штете коју је претрпело догађајем за који одговара осигураник, али највише до износа осигуравачеве обавезе (став 1.); оштећено лице има од дана када се догодио осигурани случај, сопствено право на накнаду из осигурања, те је свака доцнија промена у правима осигураника према осигуравачу без утицаја на право оштећеног лица на накнаду (став 2.).

Чланом 93. Закона о основама система осигурања имовине и лица („Службени лист СФРЈ“ број 17/90, 82/90 и „Службени лист СРЈ“ број 31/93) који је важио на дан штетног догађаја, прописано је да најниже осигурани износе на које се мора уговорити осигурање од аутоодговорности одређује Савезно извршно веће (став 1.); да обавеза организације за осигурање на накнаду штете по основу осигурања аутоодговорности не може бити већа од износа који утврђује Савезно извршно веће, ако уговором о осигурању није предвиђен већи износ (став 2.); да ако износ из става 1. овог члана није довољан да се накнаде све

штете проузроковане истим штетним догађајем, првенствено се накнађују штете на лицима (став 3.); да ако има више оштећених лица, а укупна накнада премашује износ из става 1. овог члана, права оштећених лица, према организацији за осигурање, сразмерно се смањују (став 4.); да организација за осигурање која је исплатила једном оштећеном лицу износ већи од оног који му припада с обзиром на сразмерно снижење накнаде, јер није знала нити је могла знати да постоји и друга оштећена лица, остаје у обавези према тим другим лицима само до висине износа из става 1. овог члана (став 5.).

Најнижи осигурани износ на које се мора уговорити осигурање од аутоодговорности (сума осигурања) на дан настанка штетног догађаја 05.05.1992. године, који је одређен одлуком Савезног извршног већа, износио је 10.000.000,00 тадашњих динара („Службени лист СРЈ“ број 17/92).

Из наведених законских одредби произилази да је заједница осигурања у обавези да надокнади штету из осигураног случаја само до висине суме осигурања (лимита) и да ако је у истом штетном догађају било више оштећених лица, суд мора утврдити укупну материјалну и нематеријалну штету на дан штетног догађаја да би могао извести закључак да ли се висина накнаде штете креће у оквиру суме осигурања на дан штетног догађаја, јер осигуравајућа организација одговара само до тог лимита осигурања.

Имајући у виду утврђено чињенично стање, тужени је по штетном догађају од 05.05.1992. године, у коме су повређени ББ и ВВ, до сада извршио исплату главнице у укупном дисконтованом износу од 19.263.616,80 тадашњих динара (збирни коефицијент ревалоризације) односно 19.240.175,72 тадашњих динара (месечни коефицијенти ревалоризације) то је тако обрачунатом висином штете пробијен лимит осигурања са 92,63% односно 92,40%, а имајући у виду висину суме осутирања на дан штетног догађаја, у складу са одредбом члана 93. став 3. Закона о систему осигурања имовине и лица.

Неосновани су ревизијски наводи да вештак Лечић Спасоје при обрачуну покрића суме осигурања није користио званично објављену стопу раста цена на мало, односно да је изоставио објављену стопу раста цена на мало за фебруар 1994. године у износу од 2.143,30% тако што је у том месецу означио наведену стопу са 0%, што је резултирало закључком да је пробијен лимит осигурања, односно да је сума осигурања исцрпљена са 192,40%, јер би у супротном сума осигурања била исцрпљена са 9,43% у односу на исплате извршене сада пок. ББ.

Одредбом члана 3а Закона о висини стопе затезне камате („Службени лист СРЈ“ број 32/93 и 24/94) прописано је да изузетно од одредаба члана 1. став 2. до 4. тог Закона, за период од 24. јануара 1994. године до дана када Савезна организација надлежна за послове статистике објави месечни коефицијент раста цена на мало за март 1994. године, затезна камата обрачунава се по стопи од 15% годишње.

Примењујући цитирану законску одредбу, Врховни суд Србије је у својим одлукама заузео правни став да за период од 24.01. до 08.04.1994. године у обрачун

разлике до потпуне накнаде штете не узима се месечна стопа раста цена на мало, већ висина каматне стопе, јер објављени месечни коефицијент раста цена на мало у том периоду нема ретроактивну примену обзиром да је ступањем на снагу одлуке о новом динару инфлација заустављена.

Судски вештак мр Спасоје Лечић је у свом налазу, писаним изјашњењима по изнетим примедбама и непосредним саслушањем пред судом објаснио начин на који је израчунао, односно дисконтовао износе који су исплаћени по предметном штетном догађају у периоду хиперинфлације. Објаснио је да збирни коефицијенти постоје не само за законску затезну камату, већ се односе и на месечне коефицијенте индекса раста цена на мало, те дао објашњење везано за методологију и начин обрачуна по збирним коефицијентима, тако и по индексу раста цена на мало. Није изоставио званично објављене стопе раста цена на мало, већ их је примењивао у склопу збирних стопа раста цена на мало, односно применио је збирне коефицијенте индекса раста цена на мало, а ти подаци се базирају на званично објављеној месечној стопи раста цена на мало. Разлика у обрачунама применом збирног коефицијента валоризације, који је коришћен у налазу и мишљењу и применом месечних валоризација коефицијената, последица је коришћења броја децималних места код збирних и појединачних коефицијената. Примедба да вештак у допунском налазу и мишљењу није користио стопу раста цена на мало за фебруар 1994. године у износу од 2.143,30% како је објављено од стране Савезног завода за статистику није основана, с обзиром на чињеницу да стопа раста цена на мало за фебруар 1994. године, почетком примене нових економских мера од 24.01.1994. године и заустављањем инфлације је довела до стабилизације цена, па у фебруару 1994. године није дошло до раста цена на мало, због чега је и Законом о висини стопе затезне камате у одредби члана 3а, а у вези са чланом 1. став 4. тог Закона суспендован коефицијент раста цена на мало од наведеног датума. Вештак је приликом израде налаза и мишљења користио и наведени став Врховног суда Србије којим је наведено да је основни циљ валоризма да се новчане јединице, које су обезвређене услед дејства инфлације доведу на одређени ниво, као и да би прихватање методологије обрачуна валоризације пуном стопом за јануар 1994. године и фебруар те године било супротно начелу равноправности учесника у облигационим односима, дошло би до нарушавања начела савесности и поштења и начела успостављања једнаких вредности узајамних давања, како је то правилно и утврдио другостепени суд.

Исцрпљеност суме осигурања по приговору туженог у односу на оба оштећена лица утврђивана је једино у овој парници. Због наведеног неосновани су ревизијски наводи да су судови о наведеном већ правноснажно одлучили пресудом П 372/99 од 25.10.2005. године и Гж 1985/07 од 20.09.2007. године, јер су оштећени и након доношења тих пресуда у судским поступцима остварили тражене накнаде штете. Утврђено је и да је исплата од стране туженог извршена и другом оштећеном лицу - ВВ у дисконтованом износу на дан штетног догађаја, у износу од 3.290.275,06 тадашњих динара по збирним коефицијентима ревалоризације, односно 3.283.498,00 тадашњих динара по месечним коефицијентима ревалоризације, па како укупан дисконтовани износ укупно извршених исплата од стране туженог на дан штетног догађаја 05.05.1992. године износи 19.263.616,80 тадашњих динара по збирним коефицијентима ревалоризације, односно

19.240.175,72 тадашњих динара по месечним коефицијентима ревалоризације, то наведена исплата ВВ није утицала да тужилац буде оштећен, јер је и без те исплате сума осигурања исцрпљена.

Имајући у виду изложено неосновани су ревизијски наводи тужилаца о погрешној примени материјалног права од стране другостепеног суда.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка донета правилном применом одредаба чланова 153, 154, 163. и 165. ЗПП.

Како се ни осталим ревизијским наводима не доводи у сумњу правилност утврђеног чињеничног стања ни правилност примене материјалног права Врховни суд је ревизију тужилаца одбио као неосновану и одлучио као у изреци применом члана 414. ЗПП.

**Председник већа-судија,
Драгана Маринковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић